

Være med- i menighetens lærende fellesskap.

I Mandal kirke deltok jeg på en Tro og Lys gudstjeneste som for meg var en helt spesielt fin og lærerik gudstjeneste. Prest Helene Lohne Kristensen holdt en vakker preken med vekt på likeverd, omsorg og omtanke for hverandre. Tro og Lys medlemmene deltok med flott sang og musikk, og de var også medarbeidere i gudstjenesten; ved prosesjon, nattverd og takkoffer.

Kulturmeldingen for Den norske kirke med Kirkemøtevedtakene KM 7/05 viser til at kulturell og kunstnerisk aktivitet må være inkluderende. I samfunnet settes det skiller mellom mennesker etter fysisk og mental utrustning, helse, sosial og kulturell tilhørighet, etnisk og religiøs bakgrunn. I møte med disse ulikhetene har kultur og kunst en liknende oppgave som evangeliet i kirkens formidling. De skal sprengre grenser og skape et felles rom for menneskelig opplevelse. Kunst og kultur kan på samme måte som kirkens budskap brukes som et maktmiddel. Mangfoldet i menneskers språk og kultur er Guds reaksjon mot kulturell uniformitet (1 Mos 11). Derfor er det avgjørende for kirken at kulturell aktivitet og opplevelse rommer dette mangfoldet og er inkluderende.

Agder og Telemark bispedømmeråd har vedtatt å ha spisskompetanse på ungdom og inkludering av utviklingshemmede. Hvert bispedømme har et spisskompetansefelt og deler erfaring og kompetanse med hverandre. Det er en fin samarbeidsform som gir inspirasjon og trygghet.

Den norske kirkes *Plan for kirkemusikk* fastslår at det er et kjennetegn ved kirken som læringssted at den rår over et mangfold av uttrykks- og samværsformer hvor læring kan finne sted. Gjennom arbeid med eksempelvis bibeltekster, liturgi og salmer både læres og erfares troen, og den deles med andre. Det er derfor naturlig å se menighetens planer for kirkemusikk og trosopplæring i sammenheng.

For menighetens musikalske og kulturelle virksomhet er trosopplæring i bred forstand, og utgjør viktig innhold, arenaer og arbeidsmåter.

I Den norske kirkes *Plan for Trosopplæring* oppfordres menigheten til stadig å stille spørsmålet om hvordan barn og unge kan møte ulike kulturuttrykk som mottakere, deltakere og medarbeidere.

Tro og Lys gudstjenesten i Mandal kirke viste at menighetens tilrettelegging bidro til en vellykket og god inkludering. Ansvar, medvirkning, deltakelse, opplevelse og mestring må ha vært styrende i menighetens planlegging av gudstjenesten; for Tro og Lys medlemmene lyste av glede og engasjement. De opplevde å være med i menighetens lærende fellesskap. Det gir motivasjon og lyst til å bli med inn i nye oppgaver.

Fra mange år i skoleverket, som lektor, spesialpedagog og leder i administrative stillinger, har jeg erfaring med tilrettelegging for - og inkludering av elever med særskilte behov, som blant annet for elever med utviklingshemming. I sær har jeg arbeidet med tilrettelegging og tilpasning ut fra sosiokulturell teori. Sosiokulturelle perspektiv bygger på et konstruktivistisk syn på læring med røtter tilbake til John Dewey og George Herbert Mead på den ene siden, og til Lev S. Vygotsky og Mikhail Bakhtin på den andre siden. Disse teoretikerne vektlegger

interaksjon og samhandling i en kontekst. Motivasjon og engasjement står sentralt i alle grunnsyn for læring. I sosiokulturell teori legger en vekt på at motivasjonen ligger innebygd i forventninger barn og unge møter i kulturen og samfunnet som de er en del av. Når de opplever sammenheng mellom arenaer de lever på, gir det mening til det de lærer. Det styrker motivasjonen for å delta. Samhandling og interaksjon med andre vil øke opplevelse og mestring og dermed også av likeverd.

Den norske kirke ønsker at flere mennesker med utviklingshemming får mulighet til å praktisere og sette ord på følelser og indre og ytre bilder gjennom former som musikk, drama, billedkunst og ord, eller ta del i – og oppleve kulturtiltak som er tilpasset dem. Så er det også viktig å huske at ordinære tiltak, konserter og arrangementer; er for alle.

Kirkerådet viser i dokumentet *Likeverd, inkludering og tilrettelegging* til at Den norske kirke skal være åpen for alle. Alle kirkens medlemmer, uavhengig av livssituasjon, skal ha mulighet til å delta og høre til i den lokale kirkens fellesskap. For mennesker med utviklingshemming er dette ikke selvsagt. Mange kommer aldri så langt som til kirkedøren; for ingen inviterte dem eller bekreftet at de var en del av menighetens fellesskap (Kirkerådet 2009). Forutsetninger for en tilfredsstillende og vellykket inkludering er først og fremst tiltak som inkluderer alle, samt et fellesskap som viser aksept for ulikheter og tar initiativ og ansvar for tiltak, veiledning og assistanse der det er behov.

Praktisk informasjon:

Ansvar.

Ansvar for iverksetting og oppfølging av tiltakene ligger i noen tilfeller hos Kirkelig Fellesråd, mens andre oppgaver sorterer inn under menighetsrådets oppgaver. Rådgivere for inkluderende kirkeliv i bispedømmerådene kan gi råd og veiledning.

Ledsagerbevis.

Den enkelte kommune har informasjon om ledsagerbevis. Et ledsagerbevis gjør det mulig å ta med seg en ledsager uten ekstra kostnader på kultur – og fritidsarrangement og på transportmidler der ordningen aksepteres. Les mer om hvordan man kan søke om ledsagerbevis. <https://helsenorge.no/hjelpetilbud-i-kommunen/ledsagerbevis>

Tilskuddsordninger.

Innen fylkeskommuner, kommuner, offentlige kunst- og kulturinstanser, private bedrifter og organisasjoner, finnes en rekke tilskuddsordninger for kulturtiltak innen musikk, visuell kunst, litteratur og scenekunst for barn, unge og voksne. Kulturrådgiver i bispedømmet kan gi råd og veiledning om tilskuddsordninger og bidra i søknadsprosesser.

<https://kirken.no/nb-NO/bispedommer/agder/tema/kirken-i-samfunnet/kultur/>

Kirkerådet: Lokalmenighetene –aktør i det lokale kunst og kulturliv

<https://intranett.kirken.no/nb/arbeidsstotte/kunst-og-kultur/lokalmenigheten-aktor-i-det-lokale-kunst-og-kulturliv/>

Tone Klev Furnes, seniorrådgiver kultur i Agder og Telemark bispedømme